

Orientmattsällskapet Pazyryk

Verksamhetsberättelse över sällskapets 27:e verksamhetsår den 1/1 – 31/12 2012.

Besök på Etnografiska museet den 15 februari

Verksamhetsåret inleddes med att ett 40-tal personer besökte Etnografiska museet för att få en guidad visning av den internationella vandringsutställningen "Afghanistan". Intendent Håkan Wahlqvist hälsade välkommen och redogjorde för de historiska och kulturella förutsättningarna för denna redan berömda utställning med unika föremål i bl.a. guld och keramik från tiden för Kristi födelse och tidigare. Föremålen hade genom heroiska insatser av lokala museimän räddats och gömts undan krig och skövling i Afghanistan under de senaste årtiondena. Utställningens skönhetsupplevelser och historiska sammanhang lämnade inte någon av oss besökare oberörda.

Årsmöte den 6 mars

Pazyryk höll sitt årsmöte på Citykonditoriet, Adolf Fredriks kyrkogata för tredje året i rad. 49 medlemmar hade hörsammat kallelsen. Claes-Göran Swahn valdes att leda årsmötet. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar, som följdes av att Jan-Inge Bengtsson informerade om pågående planering av en matt- och kulturresa till centralasien, intog de närvarande en måltid. Kvällen avslutades med att författaren Axel Odelberg visade bilder och höll ett spännande föredrag utifrån sin bok "Äventyr på riktigt; berättelsen om upptäckaren Sven Hedin." Lena Frenberg och Jan-Inge Bengtsson som avgick ur styrelsen avtackades. Årsmötets val av funktionärer framgår av redovisningen nedan.

Grundkurs i mattkunskap den 17 och 18 mars

20 personer deltog i grundkursen som hölls i Peter Willborgs ateljé, Sibyllegatan 35. Ledare var Ingemar Albertsson, Ralf Hansen och Claes-Göran Swahn. Kursen bestod av exposéer över mattors och andra textiliers tillverkning, utbredning och kulturella utvecklingsfaser samt av information om tillverkningsteknik, infärgning, åldersbestämning och skötsel. Kursen avslutades med en omfattande praktisk genomgång av mattor från väst till öst samt av medhavda mattor, där kursdeltagarna fick omsätta sina nyvunna kunskaper.

Show and Tell den 20 mars

I närvaro av 33 medlemmar, som medfört nästan lika många textilier, genomfördes vårens Show and Tell på Södergården. Textilierna bestod huvudsakligen av knutna mattor från huvudregioner som Kina, Iran, Turkmenistan, Kaukasus och Turkiet. Även slätvävda mattor fanns för analys liksom andra produkter, där en 3 x 1,5 m. stor Kashmir-sjal, som daterades till 1830 – 50, framstod som ett av de mest intressanta föremålen. Redovisningen kompletterades av Peter Willborg, som utifrån sitt gedigna kunnande lade till och drog ifrån där det behövdes. Kvällen gav ett gott prov på den stora mängd intressanta textilier som finns hemma hos medlemmarna, liksom också den samlade kunskap dessa besitter inom matt- och textilområdet.

Öppen visning av Bukowskis Moderna den 18 april

Anette Granlund visade ett stort antal svenska konstmattor och textilier för medlemmar som deltog i den öppna lunchvisningen.

Ranor och annan samevävning den 26 april

Textilvetaren, professor Desiree Koslin, verksam i både Sverige och USA, höll föredrag och visade Power point-bilder för 35 deltagare om ranor och annan samevävning. Ranor används till att pryda tälten med och som skydd mot kylan. Den textila samekulturen är spridd över fyra länder och varierar inom såväl som mellan länderna. En särskilt känd och gammal teknik är vävning på den s.k. varptyngda vävstolen, ett uråldrigt hantverk som man fortfarande försöker att bevara. Desirée hade bl.a. medfört en vävnad närmast att jämföra med ett draperi samt prydnadsband och även en minimal bandvävstol. Frågestunden visade på stort intresse för en kulturyttring som inte är särskild känd ens bland textilt intresserade. Galleri Frenberg hade som vanligt förberett kvällen väl.

Visning av Uppsala domkyrka och dess textila skatter den 5 maj

Hans Ringstam, vår vice ordf. och auktoriserad domkyrkoguide hälsade i denna egenskap ett 20-tal medlemmar välkomna till Uppsala och domkyrkan. Rundvandringen började i kyrkan där både textilier, historiska personer och gravkor sakkunnigt beskrevs. Efter paus i katedralkaféet vidtog visning av textilmuseet; ansett som ett av de förnämligare i Europa med sakrala textilier, ex.vis kåpor och mässhakar från medeltiden och framåt. Även regalier, den berömda klänningen tillhörig unionsdrottningen Margareta och kläderna från Sturemordens offer fanns att beskåda i museet.

Visning av Bukowskis klassiska auktion den 4 juni

Anette Granlund visade mattorna och bjöd på förfriskningar på Bukowskis klassiska vårauktion för 20 medlemmar. Bl.a. fick vi se två tapeter i gobelängteknik, varav den ena ur sviten Apollon och Daphne från Atelier de la Chaise i Paris från 1600-talets mitt. Från centralasien fanns två uzbekiska suzanibroderier, varav ett var drygt 8 meter långt och kan ha varit avsett som tältband. Bland 500 asiatiska föremål fanns också en röd figural kinamatta med sittande buddhafigurer och en tibetmatta med härliga röda färger. I övrigt kunde olika stadsmattor beskådas, medan det var tunnsått med kaukaser och turkmener; detta enligt Anette helt enkelt beroende på vad som kommit in till auktionshuset.

Visning av Stockholms Auktionsverks klassiska auktion den 5 juni

Ralf Hansen visade mattorna på Stockholms Auktionsverks klassiska vårauktion för 24 medlemmar: stora bakhtyari-, tabriz-, heris- och kashanmattor men också mindre mattor bl.a. en fin, övermönstrad seneh och en karabagh med ovanlig men kanske inte så tilltalande färgpalett. Av två mindre afsharmattor hade den ena vackert rött innerfält med ett rosmönster påminnande om det hos faradombemattorna. Ralfs favorit i samlingen var en khotan, 150 år gammal eller äldre, med vackert granatäppelmönster i innerfältet i blått och rött; en typ av matta, som man sällan ser. Deltagarna fick också lära sig att se skillnaderna mellan ett mönster vävt efter förlaga och ett som gjorts utan förlaga, att ett mönster innehållande blommor, djur och människofigurer bör hänföras till Iran medan geometriska mönster hör hemma i Kaukasus och Turkiet. En del av deltagarna ventilerade efteråt upplevelserna på närbelägen lokal.

Utställningen Lilli och Prinsen den 13 september

Drygt 20 medlemmar deltog i den fint guideade visningen på Prins Eugens Waldemarsudde. Utställningen anordnades med anledning av att Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund firar 100-årsjubileum 2012. Lilli Zickerman tog initiativ till föreningen och prins Eugen var under många år dess ordförande. Några av Lilli Zickermans otaliga, i efterhand färglagda foton av allmogens textilier visades liksom olika typer av färggranna textilier från de senaste hundra åren. Märta Måås-Fjätterström liksom yngre textilkonstnärer, bl a Eva Ek-Schaeffer, Petra Westermarck och Hans Krondahl fanns representerade. Moderna kvinnoprojekt som Livstycket (Stockholm), Näsduken (Gotland) och Vattenbärerskan (Indien) visades också.

Informationsmöte om centralasienresan den 20 september

En arbetsgrupp som under Jan-Inge Bengtssons ledning, delvis tillsammans med resebyrå Iventus, har planerat genomförande av resan informerade ett 40-tal av Pazyryks medlemmar om resschema, olika besöksmål, avresedatum, kostnader, anmälningsförfarande mm. Även en andra resa planeras.

Show and Tell den 4 oktober

Höstens upplaga av Show and Tell lockade ett drygt 30-tal deltagare, som hade tagit med sig nästan lika många textilier. Några kaukasiska, persiska, afghanska och anatoliska mattor/väsikor fanns, som oftast, med för bedömning men dessa ramades in av några ovanliga textilier; bl.a. ett antikt historiserande broderi från Persien, en blus med färggrant broderi från Guatemala och, inte minst, två broderade tavlor med sagomotiv utförda under 1900-talets första hälft av den självlärd, mycket originella och numera eftertraktade textilkonstnären Anna Casparson.

Bilden av Orienten den 24 oktober

Ett 45-tal intresserade medlemmar mötte upp på Södergården för att lyssna på konstvetaren, professor Tomas Björk som presenterade sin bok med titeln "Bilden av orienten". Björk konstaterade att europeerna under 1800-talet framställde "orienten" som irrationell, sagolik och ibland skräckinjagande, en negativ spegelbild av det moraliskt och rationellt högtstående Europa. Björk diskuterade och visade målningar av både Zorn och andra europeiska målare med objektifierande (kvinno)motiv. En stunds diskussion följde och Tomas avtackades. Öl/kaffe och smörgås rundade av kvällen.

Hur skiljer man en tabriz från en kashan den 14 november

60 medlemmar anmälde snabbt att de ville höra Peter Willborg berätta om och visa persiska stadsmattor. Eftersom visningsytan i hans affär bara rymde cirka halva det antalet lovade Peter en repris på kvällen. Mattorna, som visades var ett dussintal från kända distrikt; exempelvis Kerman, Kashan, Ghom, Teheran och Moud. Betecknande för stadsmattor är storleken, den deplacerade, dvs. den skiktade varpen, som i princip fås genom att vartannat inslag dras hårt och "lyfter" varptrådarna medan vartannat inslag slingras in osträckt, de exakta mönstren som åstadkoms genom mönsterförlagor samt inte minst relativt högt knutantal som medger kurvlinjära - oftast florala - mönster. Medlemmarna gick hem med betydligt ökade kunskaper efter en trevlig kväll.

Visning av Stockholms Auktionsverks klassiska auktion den 26 november

Hans Ringstam hälsade välkommen till Auktionsverkets visning, som vår hedersmedlem Ralf Hansen som vanligt svarade för. Ett 40-tal medlemmar hade infunnit sig. Auktionsverket hade denna gång koncentrerat antalet mattor till ett 50-tal och delvis bytt inriktning, från en blandning av nomad- by- och stadsmattor – möjligen beroende på vad som inlämnats – till semi-antika stadsmattor, de flesta av mellankvalitet. Några andra mattor tilldrog sig dock särskilt

intresse; en liten anatolisk bönematta, melas, med goda färger och väl antik samt en ovanligt stor, antik hamedan med patina och intressant proveniens, nämligen familjen Nobel.

Visning av Bukowskis klassiska auktion den 28 november

Anette Granlund välkomnade nära 30 medlemmar för visning av textilierna på Bukowskis klassiska auktion hösten 2012. Ett antal större stadsmattor kunde beskådas, som t.ex. en ikonografiskt ovanlig heris, där det röda innerfältet, som kraftigt begränsades av blåa svickelfält, pryddes av en hoptryckt mittmedaljong och ett ljusblått bårdverk. En vacker semiantik mahal med röd botten och floralt mönster mätte 24 kvadratmeter och en antik khorasan imponerande 41 kvadratmeter. Bland kaukaserna fanns en antik s.k. örnkazak och bland de anatoliska bl.a. en antik konya med dubbla rader memlinggöler; en rolig och färggrann matta var en västper-sisk av gabbeh-typ med fåglar och ett naivistiskt avbildat lejon i innerfältet.

Julfest hos Galleri Frenberg den 12 december

Cirka 70 deltagare hälsades välkomna till glöggmuggarna och till Pazyryks traditionella julfest. Programmet inleddes med att Ingemar Albertsson underhöll oss med hjälp av ord och bilder på temat "Så skapar du julstämning med allmogetextil och orientaliska tygbitar". Jullandgång med vin och öl intogs därefter och en stunds allt livligare konversation följde runt borden. Vi fortsatte med att lotta ut tolv fina mattböcker, varvid Sundströms hade särdeles tur och kunde hämta vinster tre gånger men avstod storsint den tredje vinsten. Kvällen avslutades med att Claes-Göran Swahn tackade styrelsekollegor och medlemmar för ett trevligt och aktivt 2012 samt önskade en fridfull jul och ett trevligt och händelserikt nytt år.

Styrelsen

Styrelsen har haft sex protokollförda sammanträden under 2012; den 16 januari, 15 mars, 28 maj, 22 augusti, 22 oktober och 3 december. Ett stort antal informella kontakter mellan styrelsemedlemmarna har därtill tagits via e-post och telefon. Styrelsen är inte arvoderad. Den äter däremot årligen en gemensam middag i anslutning till ett sammanträde på föreningens bekostnad.

Fördelning av arbetsuppgifter

Claes-Göran Swahn, ordförande, sammankallande, övergripande ansvarig för styrelsens arbete och ansvarig för medlemmarnas anmälningar till aktiviteter.

Hans Ringstam, vice ordförande, planeringsansvarig och ansvarig för programutskick.

Susanne Burholm, planeringsansvarig.

Thomas Fürth, planeringsansvarig och ansvarig för sammanträdesprotokoll.

Lars Lindmark planeringsansvarig och ansvarig för hemsidan.

Inga Lundberg, planeringsansvarig.

Annelie Ulphielm, planeringsansvarig och ansvarig för ekonomi och medlemsregister.

Revisorer

Ordinarie revisorer har varit Ingrid Killander (sammankallande) och Sören Akselson med Jan-Inge Bengtsson som suppleant.

Valberedning

Valberedningen har bestått av Eva Ölwing (sammankallande) och Agneta Styrman.

Antalet medlemmar

Föreningen hade 2012-12-31 294 medlemmar, en ökning med 5 medlemmar jämfört med 2011.

Hedersmedlemmar

Ingemar Albertsson, Anette Granlund, Ralf Hansen, Bertil Wennergren, Peter Willborg.

Under året gjorda inköp

Styrelsen har inte haft anledning att köpa in kostsamma inventarier utan endast förbrukningsmaterial inför de olika programpunkterna.

Marknadsföring

Galleri Frenberg ställde välvilligt en plats till förfogande i sin monter varför föreningen kunde marknadsföra sig och värva nya medlemmar under Antikmässan i Älvsjö. En reviderad upplaga av föreningens reklamfolder trycktes inför året för distribution i Stockholm och Uppsala.

Stockholm den 16 januari 2013

För styrelsen

Claes-Göran Swahn
Ordförande